

Üniversite Öğrencilerinin Covid-19 Farkındalık Düzeylerinin Belirlenmesi: Spor Bilimleri Fakültesi Örneği

Abdurrahman YARAŞ¹ ve Sümmani EKİCİ²

Öz

Dünya günümüze kadar birçok çeşitli salgın hastalık sürecinden geçmiştir. Son olarak da 2019 yılının aralık ayında Covid-19 (Koronavirüs) adı verilen salgın hastalık ortaya çıkmıştır ve halen varlığını sürdürmektedir. Gelişen teknoloji ve altyapı imkanları ile insanların şehirler, bölgeler ve ülkeler arası ulaşım kolaylığı artmıştır. Bu yüzden Covid-19 hastalığının yayılma hızı önceki salgın hastalıklara göre daha hızlı olmuştur. Salgın hastalıkların yayılmasının önlenmesinde halkın bilinçlendirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu doğrultuda çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinin Covid-19'a karşı farkındalık düzeylerinin belirlenmesidir. Çalışmaya Spor Bilimleri Fakültelerinde öğrenim gören 306 öğrenci katılmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından oluşturulan demografik bilgiler formu ve Bilgin (2020) tarafından geliştirilen 3 alt boyutlu (Bulaşma Tedbiri Farkındalığı, Güncel Gelişmeleri Takip Farkındalığı, Hijyen Tedbiri Farkındalığı) "Koronavirüs Farkındalık Ölçeği (KFÖ)" kullanılmıştır. Uygulanan Shapiro-Wilk Testi sonucuna göre verilerin normal dağılım göstermediği sonucu elde edilmiştir. Bu doğrultuda Mann Whitney U ve Kruskal Wallis testleri uygulanmıştır. Çalışmanın sonuçları ele alındığında, 4.sınıf öğrencilerinin bulaşma tedbiri farkındalığının diğer sınıf öğrencilerine göre yüksek olduğu, takım sporları ile ilgilenen katılımcıların hijyen tedbiri farkındalıklarının yüksek olduğu ve kadınların erkeklere göre hijyen tedbiri farkındalıklarının yüksek olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Koronavirüs, Farkındalık, Üniversite, Spor Bilimleri

Determining the Covid-19 Awareness Levels of University Students: Example of Faculty of Sport Sciences

Abstract

The world has gone through many epidemics until today. Finally, an epidemic disease called Covid-19 (Coronavirus) emerged in December 2019 and still continues to exist. With the developing technology and infrastructure opportunities, the ease of transportation of people between cities, regions and countries has increased. Therefore, the rate of spread of Covid-19 disease has been faster than previous epidemics. Raising public awareness is of great importance in preventing the spread of epidemics. In this direction, the aim of the study is to determine the awareness levels of university students against Covid-19. 306 students studying in Sports Sciences Faculties participated in the study. The demographic information form created by the researchers and the 3 sub-dimensions (Contagion Prevention Awareness, Current Developments Awareness, Hygiene Precaution Awareness) developed by Bilgin (2020) were used as data collection tools. It was concluded that the data did not show normal distribution according to the Shapiro-Wilk Test result. In this direction, Mann Whitney U and Kruskal Wallis tests were applied. Considering the results of the study, it was concluded that the awareness of the contamination measure of the 4th grade students is higher than the other grade students, the awareness of the hygiene measures of the participants who are interested in team sports is high, and the awareness of the hygiene measures is higher for women than for men.

Key Words: Covid-19, Coronavirus, Awareness, University, Sport Sciences

Atf İçin / Please Cite As:

Yaraş, A. ve Ekici, S. (2023). Üniversite öğrencilerinin covid-19 farkındalık düzeylerinin belirlenmesi: spor bilimleri fakültesi örneği. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(3), 874-884. doi:10.33206/mjss.1233087

Geliş Tarihi / Received Date: 13.01.2023

Kabul Tarihi / Accepted Date: 12.04.2023

¹ Arş. Gör. - Yalova Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, abdurrahmanyaras@hotmail.com,

 ORCID: 0000-0001-6177-2571

² Prof. Dr. - Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, ekicis@mu.edu.tr,

 ORCID: 0000-0002-9173-8021

Giriş

2019 yılının Aralık ayında Çin'in Hubei eyaleti Wuhan şehrinde nedeni bilinmeyen pnömoni adı verilen bir hastalık ortaya çıkmıştır. Yaklaşık 1 ay içerisinde Çin'de etkisi arttıran hastalık 19 ülkeye yayılarak küresel bir salgının başlangıcı olmuştur (He, Dewng ve Li, 2020, s. 720). 31 Aralık 2019'da Çin, salgını Dünya Sağlık Örgütü'ne bildirmiştir. 1 Ocak 2020'de Huanan deniz ürünleri pazarından alınan örnekler pozitif çıktığı için pazar kapatılmıştır. 7 Ocak'ta virüs, yarasa koronavirüsü ile homolojiye ve SARSCoV ile benzerliğe sahip bir koronavirüs olarak tanımlanmıştır. 5 Mart 2020 tarihi itibarıyla dünya çapında 96.000 vaka sayısına ulaşılmış (Çin'de 80.000) ve diğer 87 ülkede de virüse yakalanan hasta var olduğu bildirilmiştir. Çin'de yeni vakaların sayısı azalırken Güney Kore, İtalya ve İnan gibi diğer ülkelerde katlanarak artmaya devam etmiştir (Singhal, 2020, s. 282). 11 Mart 2020 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü, Covid-19'u pandemi olarak ilan etmiştir. Hastalık seyahat yolu ile küresel boyuta ulaştığından dolayı ülkelerin yetkili birimleri hastalığın bulaşmasını engelleyebilmek için çeşitli tedbirler almaya başlamıştır (Qazi vd., 2020, s. 1).

Türkiye'de ilk vaka sağlık bakanı Dr. Fahrettin Koca tarafından 11 Mart 2020 tarihinde açıklanmıştır (Uğraş-Dikmen, Kına, Özkan ve İlhan, 2020, s. 30). Sağlık Bakanlığının açıklamalarına göre koronavirüse karşı Türkiye'de gerçekleştirilen ilk faaliyet 10 Ocak'ta Operasyon Merkezi ve Bilim Kurulunun oluşturulmasıdır. Daha sonrasında sağlık çalışanları için bir rehber hazırlanmıştır. İlk vakanın açıklanmasının ardından hastalığın yayılmasını önlemek amacıyla bir dizi kısıtlamalar yapılmıştır. 16 Mart'ta tüm resmi ve özel eğitim kurumlarındaki eğitim-öğretim faaliyetleri durdurulmuş ve camilerde toplu bir şekilde ibadet yapılması yasaklanmıştır. İlk kısıtlamaların ardından toplantılar ve kültürel faaliyetler durdurulmuş, pandemi hastaneleri kurulmuş, berber, kuaför, lokantalar, 65 yaş üstü veya kronik hastalığı olan kişiler ile alakalı yasaklar uygulanmıştır. Nisan ayında büyükşehirler ve Zonguldak ilini kapsayan sokağa çıkma yasakları başlamıştır. Vaka sayılarının normalleşmesi ile yasaklı illerin sayısı azalarak 2020 yılının Mayıs ayı sonuna kadar yasaklar devam etmiştir (Demir, Günaydın ve Demir, 2020, s. 82; Karataş, 2020, s. 5; Varol ve Tokuç, 2020, s. 588).

Modern dünyada insanların şehirler, bölgeler ve ülkeler arasındaki artan hareketi nedeniyle hastalıklar her zamankinden daha hızlı bir şekilde yayılmaktadır. Bulaşıcı hastalıkların yayılmasının önlenmesinde halkın bilinçlendirilmesi önemli bir yer tutmaktadır. Hijyen kurallarına daha fazla dikkat etmek ve kalabalık ortamlardan kaçınmak gibi bireysel eylemlerin hastalığın yayılmasını azaltabileceği bilinmektedir. Ayrıca yeni vakaların hızlı bir şekilde tespit edilmesi, tedavinin desteklenmesi ve okulların veya toplu taşıma sistemlerinin kapatılması gibi toplu müdahaleler halka farkındalığın kazandırılması ile kolaylaşmaktadır. Resmi ve resmi olmayan bilgi kaynakları acil durumlarda farkındalığın geliştirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır (Qazi vd., 2020, s. 1). Devletlerin almış oldukları kararların uygulanabilmesi ve salgının yayılımının kontrol edilebilmesi için vatandaşların bireysel farkındalık düzeyleri ile alınmış olan önlemlere uymaları önemli bir rol oynamaktadır. Vatandaşların alınan önlemlere karşı tutum ve davranışlarını yönlendirmek amacıyla bilgi eksikliklerinin giderilerek farkındalıklarının artırılması gerekmektedir (Alicılar, Güneş ve çöl, 2020, s. 2).

Ülkemizde Cumhurbaşkanlığı koordinasyonu ile Sağlık Bakanlığı tarafından Covid-19 rehberi hazırlanmıştır. Rehber içerisinde koronavirüsün epidemiyolojisi ve nasıl bulaştığı hakkında çeşitli bilgiler sunulmaktadır. Benzer şekilde kamuoyunu aydınlatıcı afişler, reklamlar, sosyal medya platformları ve web siteleri aracılığıyla hastalıktan korunma yöntemlerini anlatan materyaller hazırlanarak halkın farkındalık seviyesi arttırılmaya çalışılmıştır (Erdem, 2020, s. 380). Dünya Sağlık Örgütü (WHO) hastalığın bulaşmasının engellenebilmesi için öncelikle koronavirüs hakkında bilgi sahibi olunması gerektiğini bildirmektedir. Elleri sık sık bol sabunla yıkama, yüzeylere teması azaltma, dezenfektan kullanma, başkaları ile mesafeyi koruma, ağız ve burnu kapatacak şekilde maske kullanma ve evde kalmayı önermektedir (Glabska, Skolmowska ve Guzek, 2020, s. 13; Wadood vd., 2020, s. 5). Covid-19 farkındalığı, bireyin hastalık ve korunma tedbirleri ile alakalı yeterli bilgiye sahip olması ve çevresini korumak adına tedbirlere dikkat etmesi olarak tanımlanmaktadır (Kurtuluş ve Düşünceli, 2021, s. 456).

Literatür incelendiğinde Covid-19 ile ilişkili endişe, kayęı, korku ve farkındalık üzerine çeşitli çalışmalar yapılmıştır (Alağöz ve Boğa, 2020; Alicılar vd., 2020; Aydın-Avcı ve Hendeki, 2021; Chen, Xu, Paris, Reeson ve Li, 2020; Kurtuluş ve Düşünceli, 2021; Özdemir, Yıldız ve Oral, 2020; Tarkoçin vd., 2020; Usta, Başer-Kolcu ve Karaca, 2021; Qazi vd., 2020). Bu çalışmalardan ziyade üniversite öğrencilerinin Covid-19 farkındalık seviyelerinin belirlenmesine yönelik çok fazla çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu bakış açısıyla çalışmada, üniversite öğrencilerinin ulusal ve uluslararası güncel konular

hakkında daha bilgili ve bilinçli olduğu düşünülerek, Covid-19 ile alakalı farkındalık düzeylerini belirlemek amaçlanmıştır.

Yöntem

Araştırma Modeli

Araştırmada nicel araştırma yöntemleri arasında yer alan betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Betimsel tarama, geçmişte yaşanmış ya da mevcut var olan bir durumu betimlemeye yarayan bir modeldir. Bu modelde olgu, olay ya da konuya herhangi bir ekleme, yorum ve müdahale yapılmadan tamamen olduğu gibi aktarılmaktadır (Karasar, 2016). Bu doğrultuda pandemi süreci içerisinde öğrencilerin farkındalık seviyelerinin ortaya çıkartılması için betimsel tarama modeli kullanılmıştır.

Evren - Örneklem

Araştırmanın evrenini Spor Bilimleri Fakültesi ile Beden Eğitimi ve Yüksekokullarının "Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Spor Yöneticiliği, Antrenörlük Eğitimi ve Rekreasyon" bölümlerinde öğrenim gören aktif öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile oluşan toplamda 306 öğrenci (146 erkek ve 160 kadın) oluşturmaktadır. Basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile fakültede yer alan aktif tüm öğrenciler değil örneklem büyüklüğünü sağlayacak katılımcı sayısına ulaşmak hedeflenmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada kullanılan ölçeğin birinci bölümünde demografik bilgiler ve ikinci bölümünde öğrencilerin Covid-19 farkındalık düzeylerinin belirlenmesi için Bilgin (2020) tarafından geliştirilen Koronavirüs Farkındalığı Ölçeği (KFÖ) kullanılmıştır. Demografik bilgiler bölümünde katılımcıların farkındalık seviyelerini etkileyebilecek değişkenler olduğu düşünülen cinsiyet, yaş, yaşadığı bölge, aile aylık geliri, sınıfı ve aktif spor yapıp yapmadığı maddeleri yer almaktadır. 17 maddeden oluşan Koronavirüs Farkındalık Ölçeği (KFÖ) "Bulaşma Tedbiri Farkındalığı (BTF)", "Güncel Gelişmeleri Takip Farkındalığı (GGTF)" ve "Hijyen Tedbiri Farkındalığı (HTF)" olmak üzere üç alt boyuta sahiptir.

Verilerin Analizi

Google Form aracılığıyla toplanan veriler öncelikle sistem üzerinden Microsoft Office programlarından Excel dosyası olarak indirilmiş, hatalı ve eksik olan formlar çıkartılarak veri analizine hazır duruma getirilmiştir. Elde edilen veriler daha sonra SPSS programına aktarılmıştır. Öncelikle ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Cronbach's Alpha .897 olarak elde edilmiştir.

Daha sonra ölçeğe doğrulayıcı faktör analizi uygulanarak faktör yapısı test edilmiş ve açıklayıcı faktör analiziyle de ölçeğin alt boyutları açıklanmıştır.

Araştırmaya katılanların cinsiyet, yaş, yaşadığı bölge, sınıf, aile aylık geliri ve aktif olarak spor yapma durumlarına ilişkin yüzde ve frekans tablolarının istatistiki analiz sonuçları incelenmiştir. Daha sonrasında ise verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine bakılıp Shapiro-Wilk Testi ile verilerin normal dağılım göstermediği sonucu elde edilmiştir. Bu doğrultuda, Mann Whitney U ve Kruskal Wallis Testlerinin uygulanması belirlenmiştir (Sig..000). Bu testler ile araştırma hipotezleri test edilmiştir. Araştırma hipotezleri şu şekildedir:

H1: "Öğrencilerin sınıflarına göre Covid-19 farkındalık düzeyleri arasında anlamlı farklılık vardır."

H2: "Öğrencilerin aile aylık gelirlerine göre Covid-19 farkındalık düzeyleri arasında anlamlı farklılık vardır"

H3: "Öğrencilerin yaşlarına göre Covid-19 farkındalık düzeyleri arasında anlamlı farklılık vardır."

H4: "Öğrencilerin aktif olarak spor yapma durumlarına göre Covid-19 farkındalık düzeyleri arasında anlamlı farklılık vardır."

H5: "Öğrencilerin cinsiyetlerine göre Covid-19 farkındalık düzeyleri arasında anlamlı farklılık vardır."

H6: "Öğrencilerin yaşadıkları bölgelere göre Covid-19 farkındalık düzeyleri arasında anlamlı farklılık vardır."

Bulgular

Bu bölümde araştırma verilerinin yüzde ve frekans tablosu, KMO ve Bartlett's Testi, Shapiro-Wilk Testi ile Mann Whitney U ve Kruskal Wallis Testleri sonucu ortaya çıkan tablolar ve yorumları bulunmaktadır.

Tablo 1. Öğrencilerin Demografik Özelliklerinin Betimsel İstatistikleri (n=306)

	<i>Değişken</i>	<i>n</i>	<i>%</i>
Cinsiyet	Kadın	160	52,3
	Erkek	146	47,7
Yaşadığınız Bölge	Köy	36	11,8
	İlçe	99	32,4
	Şehir	71	23,2
	Büyükşehir	100	32,7
Aile Aylık Gelir	500-2.825 TL	133	43,5
	2.826-5.825 TL	123	40,2
	5.826-8.825 TL	37	12,1
	8.826-11.825 TL	8	2,6
	11.826 TL ve üzeri	5	1,6
Sınıf	1.Sınıf	76	24,8
	2.Sınıf	88	28,8
	3.Sınıf	40	13,1
	4.Sınıf	102	33,3
Aktif Spor Yapma Durumu	Amatör Sporlar	97	31,7
	Bireysel Sporlar	65	21,2
	Takım Sporlar	63	20,6
	Yapmıyorum	81	26,5
Yaş	20 Yaş ve Altı	110	36,0
	21-22 Yaş	108	35,2
	23 Yaş ve Üzeri	88	28,6

Tablo 1'e bakıldığında araştırmaya katılanların demografik bilgileri görülmektedir. Bu bilgilere göre araştırmaya katılanlardan 146 kişinin (%47,7) erkek, 160 kişinin (%52,3) kadın olduğu görülmektedir. Yaşadıkları bölge değişkenine göre; 36 kişinin (%11,8) köyde yaşadığı, 99 kişinin (%32,4) ilçede yaşadığı, 71 kişinin (%23,2) şehirde yaşadığı görülmüştür ve çoğunluğu sağlayan 100 kişinin (%32,7) büyükşehirde yaşadığı istatistiki analiz sonucu elde edilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin aile aylık gelirleri incelendiğinde; çoğunluğu oluşturan 133 kişinin (%43,5) 500-2.825 TL aile aylık gelirine sahip olduğu görülürken, 123 kişinin (%40,2) 2.826- 5.825 TL aile aylık geliri, 37 kişinin (%12,1) 5.826- 8.825 TL aile aylık geliri, 8 kişinin (%2,6) 8.826- 11.825 TL aile aylık geliri, beş kişinin (%1,6) 11.826 TL aile aylık gelirine sahip oldukları görülmüştür. Katılımcılardan 76 kişi (%24,8) 1. sınıf öğrencisiyken, 88 kişi (%28,8) 2. sınıf öğrencisi, 40 kişi (%13,1) 3.sınıf öğrencisi ve çoğunluk 102 kişi (%33,3) 4. sınıf öğrencisinden oluşmaktadır. Katılımcılardan 97 kişi (31,7) amatör spor yapmaktayken, 65 kişi (%21,2) bireysel spor yapmakta, 63 kişi (%20,6) takım sporları yapmakta ve 81 kişi (%26,5) spor yapmamaktadır. Araştırmaya katılanlardan 110 kişi (%36) 22 yaş ve altı, 108 kişi (%35,2) 21-22 yaş, 88 kişi (%28,6) 23 yaş ve üzeri olduğu belirlenmiştir.

Tablo 2. Ölçeğe İlişkin Geçerlik ve Güvenirlik Analizi

Reliability Statistic		
Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
,897	,897	17

Ölçekteki maddelerin aralarındaki tutarlılığı belirlemede Cronbach's Alpha değeri kullanılmakta olup güvenilirlikteki indeks değerini ifade etmektedir (Gürbüz ve Şahin, 2014). Çalışmanın Cronbach's Alpha değeri .897 olarak elde edilmiştir. Bu sonuç doğrultusunda ölçeğin tutarlılık kat sayısının yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 3. KMO ve Bartlett's Testi

KMO ve Bartlett's Test	
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.	,868
Approx. Chi-Square	2397,938
Bartlett's Test of Sphericity	df
	136
	Sig.
	,000

Kaiser- Mayer- Olkin (KMO) testi ve Barlett's testi ile örneklemdaki veri yapılarının faktör analizi yapılmasına yönelik yeterliliği test edilmektedir. KMO değeri .60 ve üzerinde ise yeterli örneklem olduğu sonucunu göstermektedir (Gürbüz ve Şahin, 2014). Tablo 3'te de görüldüğü üzere araştırmannın KMO değeri; .868 olarak elde edilmiş ve örneklemin yeterli olduğu görülmüştür.

Tablo 4. Ölçeğe İlişkin Shapiro-Wilk Testi

	Tests of Normality					
	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	Statistic	dF	Sig.	Statistic	dF	Sig.
Bulaşma Tedbiri Farkındalığı	,118	306	,000	,930	306	,000
Güncel Gelişmeleri Takip Farkındalığı	,123	306	,000	,948	306	,000
Hijyen Tedbiri Farkındalığı	,088	306	,000	,981	306	,000

a. Lilliefors Significance Correction

Shapiro-Wilk Testi sonucunda verilerin normal dağılım sağlamadığı görülmüştür. Bu doğrultuda, Mann Whitney U ve Kruskal Wallis Testlerinin uygulanmasına karar verilmiştir (Sig..000).

Tablo 5. Öğrencilerin Sınıf Değişkenine Göre Kruskal Wallis Testi

	Test Statistic ^{a,b}		
	Bulaşma Tedbiri Farkındalığı	Güncel Gelişmeleri Takip Farkındalığı	Hijyen Tedbiri Farkındalığı
Chi-Square	6,394	8,841	1,834
dF	3	3	3
Asymp. Sig.	,094	,031	,608

a. Kruskal Wallis

b. Grouping Variable: Sınıf

Ölçeğin sınıf değişkenine göre güncel gelişmeleri takip farkındalığı olan 2. alt boyutunda anlamlı farklılık elde edilmiştir (P<.05).

Tablo 6. Sınıf Değişkenine Göre Farklılığın Testi

	Ranks		
	Sınıf	N	Mean Rank
Bulaşma Tedbiri Farkındalığı	1.Sınıf	76	168,15
	2.Sınıf	88	159,19
	3.Sınıf	40	160,00
	4.Sınıf	102	136,57
Güncel Gelişmeleri Takip Farkındalığı	1.Sınıf	76	148,63
	2.Sınıf	88	158,52
	3.Sınıf	40	118,95
	4.Sınıf	102	166,34
Hijyen Tedbiri Farkındalığı	1.Sınıf	76	153,24
	2.Sınıf	88	162,90
	3.Sınıf	40	153,61
	4.Sınıf	102	145,54

4.sınıf öğrencilerinin, ölçeğin 2. alt boyutu olan; “Güncel Gelişmeleri Takip Farkındalığı” puanlamalarının daha yüksek olduğu görülmüştür. 4. sınıf öğrencilerinin güncel gelişmeleri takip konusunda alt sınıflara göre farkındalıklarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Böylelikle araştırma hipotezlerinden olan: H1: “Öğrencilerin sınıflarına göre Covid-19 farkındalık düzeyleri arasında anlamlı farklılık vardır.” hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 7. Aile Aylık Gelirine Göre Kruskal Wallis Testi

Test Statistic ^{a,b}			
	Bulaşma Tedbiri Farkındalığı	Güncel Gelişmeleri Takip Farkındalığı	Hijyen Tedbiri Farkındalığı
Chi-Square	2,508	4,501	2,412
dF	4	4	4
Asymp. Sig.	,643	,342	,661
a. Kruskal Wallis			
b. Grouping Variable: Aile Aylık Gelir			

Kruskal Wallis testi sonucu ölçeğin alt boyutlarında aile aylık gelirine göre anlamlı farklılık saptanmamıştır ($P > .05$). Bu analiz doğrultusunda: H2: “Öğrencilerin aile aylık gelirlerine göre Covid-19 farkındalık düzeyleri arasında anlamlı farklılık vardır” hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 8. Yaş Değişkenine Göre Kruskal Wallis Test Sonuçları

Test Statistic ^{a,b}			
	Bulaşma Tedbiri Farkındalığı	Güncel Gelişmeleri Takip Farkındalığı	Hijyen Tedbiri Farkındalığı
Chi-Square	22,439	12,025	23,319
dF	14	14	14
Asymp. Sig.	,070	,604	,055
a. Kruskal Wallis			
b. Grouping Variable: Yaş			

Kruskal Wallis test sonucu ölçeğin alt boyutlarında yaş değişkenine göre anlamlı farklılık saptanmamıştır ($P > .05$). Bu analiz doğrultusunda: H3: “Öğrencilerin yaşlarına göre Covid-19 farkındalık düzeyleri arasında anlamlı farklılık vardır.” hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 9. Aktif Spor Yapma Durumuna Göre Kruskal Wallis Test Sonuçları

Test Statistic ^{a,b}			
	Bulaşma Tedbiri Farkındalığı	Güncel Gelişmeleri Takip Farkındalığı	Hijyen Tedbiri Farkındalığı
Chi-Square	1,325	1,220	7,796
dF	3	3	3
Asymp. Sig.	,723	,748	,050
a. Kruskal Wallis			
b. Grouping Variable: Aktif spor yapıyor musunuz?			

Kruskal Wallis analizi sonucunda, öğrencilerin aktif spor yapma durumlarına ilişkin; ölçeğin 3. alt boyutunda (Hijyen Tedbiri Farkındalığı) anlamlı farklılık elde edilmiştir ($P = .05$).

Tablo 10. Aktif Spor Yapma Değişkenine Göre Farklılık Testi

		Ranks	
	Aktif spor yapıyor musunuz?	N	Mean Rank
Bulaşma Tedbiri Farkındalığı	Amatör Sporlar	97	147,16
	Bireysel Sporlar	65	161,73
	Takım Sporları	63	150,92
	Yapmıyorum	81	156,49
Güncel Gelişmeleri Takip Farkındalığı	Amatör Sporlar	97	149,36
	Bireysel Sporlar	65	162,95
	Takım Sporları	63	155,91
	Yapmıyorum	81	149,01
Hijyen Tedbiri Farkındalığı	Amatör Sporlar	97	157,84
	Bireysel Sporlar	65	161,56
	Takım Sporları	63	167,71
	Yapmıyorum	81	130,79

Öğrencilerin aktif spor yapma durumlarının analizi sonucu elde edilen farklılığın takım sporları yapan kişilerden kaynaklandığı görülmektedir. Bu doğrultuda da araştırma hipotezlerinden olan H4: “Öğrencilerin aktif olarak spor yapma durumlarına göre Covid-19 farkındalık düzeyleri arasında anlamlı farklılık vardır.” hipotezi kabul edilmiştir. Takım sporları yapan kişilerin hijyen tedbiri farkındalıklarının yüksek olduğu sonucu elde edilmiştir.

Tablo 11. Cinsiyet Değişkenine İlişkin Mann-Whitney U Testi

Test Statistic ^a			
	Bulaşma Tedbiri Farkındalığı	Güncel Gelişmeleri Takip Farkındalığı	Hijyen Tedbiri Farkındalığı
Mann-Whitney U	10578,500	11573,000	6889,000
Wilcoxon W	21456,500	22304,000	17620,000
Z	-1,526	-,139	-6,223
Asymp. Sig. (2-tailed)	,127	,889	,000

a. Grouping Variable: Cinsiyet

Cinsiyet değişkenine göre ölçeğin 3. alt boyutunda (Hijyen Tedbiri Farkındalığı) anlamlı farklılık elde edilmiştir (P<.05).

Tablo 12. Cinsiyet Değişkenine İlişkin Farklılık Testi

		Ranks	
	Cinsiyet	N	Mean Rank
Bulaşma Tedbiri Farkındalığı	Kadın	160	161,38
	Erkek	146	145,96
Güncel Gelişmeleri Takip Farkındalığı	Kadın	160	154,17
	Erkek	146	152,77
Hijyen Tedbiri Farkındalığı	Kadın	160	183,44
	Erkek	146	120,68

Cinsiyet değişkenine göre ölçeğin 3. alt boyutunda (Hijyen Tedbiri Farkındalığı) kadınların puanlarının, erkeklere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu doğrultuda da H5: “Öğrencilerin cinsiyetlerine göre Covid-19 farkındalık düzeyleri arasında anlamlı farklılık vardır.” hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 13. Öğrencilerin Yaşadıkları Bölgelere Göre Kruskal Wallis Testi

Test Statistic ^{a,b}			
	Bulaşma Tedbiri Farkındalığı	Güncel Gelişmeleri Takip Farkındalığı	Hijyen Tedbiri Farkındalığı
Chi-Square	1,651	2,112	4,832
dF	3	3	3
Asymp. Sig.	,648	,549	,185
a. Kruskal Wallis			
b. Grouping Variable: Yaşadığınız bölge			

Kruskal Wallis testi sonucunda öğrencilerin yaşadıkları bölgelere göre Covid-19 farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık elde edilmemiştir. Bu nedenle H6: “Öğrencilerin yaşadıkları bölgelere göre Covid-19 farkındalık düzeyleri arasında anlamlı farklılık vardır.” hipotezi reddedilmiştir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada, Spor Bilimleri Fakültesi ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin, cinsiyet, yaş, aktif spor yapma durumu, aile aylık geliri, yaşadıkları bölge ve sınıf değişkenlerine göre Covid-19 farkındalık düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nicel araştırma yöntemleri arasında betimsel tarama modeli kullanılmıştır (Karasar, 2016). Araştırmanın evrenini 2020-2021 Eğitim-Öğretim döneminde Spor Bilimleri Fakültesi ve Beden Eğitimi ve Yüksekokulu; Beden Eğitimi Öğretmenliği, Spor Yöneticiliği, Antrenörlük Eğitimi ve Rekreasyon bölümlerinde öğrenim gören aktif öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile oluşan toplamda 306 öğrenci (146 Erkek ve 160 Kadın) oluşturmaktadır. Araştırmaya esas olan veriler; Bilgin (2020) tarafından geliştirilen “Koronavirüs Farkındalığı Ölçeği (KFÖ)” ile elde edilmiştir.

Araştırmanın 1. hipotezi olan H1: “Öğrencilerin sınıflarına göre Covid-19 farkındalık düzeyleri arasında anlamlı farklılık vardır” için yapılan analize göre Spor Bilimleri Fakültesi ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin, 4.sınıfta okuyanların, ölçeğin 2. alt boyutu olan; “Güncel Gelişmeleri Takip Farkındalığı” puan ortalamalarının diğer sınıfta okuyan öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Böylelikle araştırma hipotezlerinden olan: H1: “Öğrencilerin sınıflarına göre Covid-19 farkındalık düzeyleri arasında anlamlı farklılık vardır.” hipotezi doğrulanmıştır. Araştırmanın 2. hipotezi olan: H2: “Öğrencilerin aile aylık gelirlerine göre Covid-19 farkındalık düzeyleri arasında anlamlı farklılık vardır” için yapılan Kruskal Wallis testi sonucuna göre ölçeğin alt boyutlarında aile aylık gelirlerine göre anlamlı farklılık saptanmamıştır. Bu analiz doğrultusunda H2 hipotezi reddedilmiştir. Araştırmanın 3. Hipotezi olan: H3: “Öğrencilerin yaşlarına göre Covid-19 farkındalık düzeyleri arasında anlamlı farklılık vardır.” için yapılan analiz sonucu öğrencilerin yaş dağılımında ölçeğin alt boyutlarında anlamlı farklılık elde edilmemiştir. Analiz sonucu H3 hipotezi reddedilmiştir. Araştırmanın 4. hipotezi olan “Öğrencilerin aktif spor yapma durumlarına göre Covid-19 farkındalık düzeyleri arasında anlamlı farklılık vardır” için yapılan Kruskal Wallis analizi sonucunda öğrencilerin aktif spor yapma durumlarına ilişkin; ölçeğin 3. Alt boyutunda (Hijyen Tedbiri Farkındalığı) anlamlı farklılık elde edilmiştir. Takım sporları yapan kişilerin hijyen tedbiri farkındalıklarının puan ortalamalarının yüksek olduğu sonucu elde edilmiştir. H4 hipotezi doğrulanmıştır. Takım sporu yapanların bireysel sporlar yapan bireylere göre temas ve mesafe konusunda daha dikkatli olduğu saptanmıştır. Karakuş, Aksoy ve Çakıcı (2022) takım ya da bireysel spor yapan bireyler yönelik bir anlamlı farklılık tespit edememişken, Çetin ve Kumartaşlı (2022) çalışmanın sonuçları ile paralel sonuç elde etmiştir. Araştırmanın 5. hipotezi olan “Öğrencilerin cinsiyetlerine göre Covid-19 farkındalık düzeyleri arasında anlamlı farklılık vardır” için yapılan analiz sonucu cinsiyet değişkeninde ölçeğin 3. alt boyutunda (Hijyen Tedbiri Farkındalığı) kadınların puan ortalamalarının, erkeklere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu doğrultuda da H5 doğrulanmıştır. Yapılan çalışmaların genelinde kadınların erkeklere oranla kaygı düzeylerinin yüksek olduğu ortaya çıkmıştır (Çetin ve Kumartaşlı, 2022). Karakuş, Aksoy ve Çakıcı (2022) yapmış oldukları çalışmada kadınların lehine anlamlı sonuç elde etmişlerdir. Bu sonuçların kadınların erkeklere göre temizlik, hijyen ve kişisel bakımlarına daha fazla dikkat etmelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Araştırmanın 6. hipotezi olan: “Öğrencilerin yaşadıkları bölgelere göre Covid-19 farkındalık düzeyleri arasında anlamlı farklılık vardır.” Kruskal Wallis testi sonucunda öğrencilerin yaşadıkları bölgelere göre puan ortalamalarında anlamlı farklılık elde edilmemiştir ve bu nedenle H6 reddedilmiştir. Covid-19 global ölçekte bir etki yarattığından dolayı dünyanın her bölgesi etkilendiği bilinmektedir. Bu etki alanı göz önüne alındığında öğrencilerin Covid-19 farkındalıklarının bölge değişkenine göre anlamlı farklılık tespit edilmediği düşünülmektedir. Literatür incelendiğinde lisans

öğrencilerinin Covid-19 farkındalıklarının, Covid-19 korkusunu anlamlı seviyede yordadığı sonucu elde edilmiş ve bu sonucun farklı yaş grupları ile çalışıldığında, yaş gruplarına ilişkin gelişim sürecine dayalı farklılıklar gösterebileceği vurgulanmıştır (Kurtuluş ve Düşünceli, 2021). Bu araştırma lisans öğrencileri ile gerçekleştirilmiş olup sınıf, aktif spor yapma durumu ve cinsiyete göre farklılıklar gözlemlenmiştir. Çalışmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda alana ve araştırmacılara yönelik birtakım öneriler bulunmaktadır. Farklı fakülte veya üniversite öğrencilerinden oluşan örneklem grubu ve farklı branşlarda takım sporu yapan bireyler arasında koronavirüs farkındalık düzeylerini belirlenebilir. Farklı yaş gruplarının Covid-19'u farklı anlamlandırmasından dolayı yeni çalışmalarda yaş grupları genişletilebilir ve farkındalıkları tespit edilebilir. Covid-19 hastalığı geçiren bireyler ve geçirmeyen bireyler arasındaki farkındalık seviyeleri belirlemek için yeni çalışmalar yapılabilir.

Etik Beyan

"Üniversite Öğrencilerinin Covid-19 Farkındalık Düzeylerinin Belirlenmesi: Spor Bilimleri Fakültesi Örneği" başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel kurallara, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir. Gerekli olan etik kurul izinleri Yalova Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'nun 24.08.2022 tarih ve 2022/112 sayılı kararı ile alınmıştır.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Yazarların çalışmadaki katkı oranları eşittir.

Çatışma Beyanı

Çalışmada herhangi bir potansiyel çıkar çatışması söz konusu değildir.

Kaynakça

- Alıcılar, H. E., Güneş, G., ve Çöl, M. (2020). Toplumda COVID-19 pandemisiyle ilgili farkındalık, tutum ve davranışların değerlendirilmesi. *ESTÜDAM Halk Sağlığı Dergisi*, 5(Özel Sayı), 1-16..
- Avcı-Aydın, İ. ve Hendekçi, A. (2021). Tarım işçilerinin covid-19 pandemisinde kişisel koruyucu kullanımı farkındalıkları, sağlık endişeleri ve anksiyeteleri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 14(4), 337-347.
- Bilgin, O. (2020). Koronavirüs (covid-19) farkındalık ölçeği geliştirilmesi: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Turkish Studies*, 15(6), 237-245. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44168>
- Chen, H., Xu, W., Paris, C., Reeson, A., ve Li, X. (2020). Social distance and SARS memory: impact on the public awareness of 2019 novel coronavirus (COVID-19) outbreak. *MedRxiv*. <https://doi.org/10.1101/2020.03.11.20033688>
- Çetin, K., ve Kumartaşlı, M. (2022). Takım sporlarında yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısının farkındalık üzerine etkisi: Akdeniz bölgesi örneği, *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 7(4), 482-494.
- Demir, M., Günaydın, Y., ve Demir, Ş. Ş. (2020). Koronavirüs (Covid-19) salgınının Türkiye'de turizm üzerindeki öncülleri, etkileri ve sonuçlarının değerlendirilmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 6(1), 80-107.
- Erdem, İ. (2020). Koronavirüse (Covid-19) karşı Türkiye'nin karantina ve tedbir politikaları. *Turkish Studies*, 15(4), 377-388.
- He, F., Deng, Y., ve Li, W. (2020). Coronavirus disease 2019: What we know?. *Journal of Medical Virology*, 92(7), 719-725.
- Glabaska, D., Skolmowska, D., ve Guzek, D. (2020). Population-based study of the influence of the COVID-19 pandemic on hand hygiene behaviors-polish adolescents' COVID-19 experience (place-19) study. *Sustainability*, 12(12), 4930.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar ilkeler teknikler*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Karakuş, K., Aksoy, Y., ve Çakıcı, H. A. (2022). Sporcuların koronavirüs (covid-19) korkuları ile farkındalıkları arasındaki ilişki, *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 16(3), 258-268.
- Karataş, Z. (2020). COVID-19 pandemisinin toplumsal etkileri, değişim ve güçlenme. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 3-15.
- Kurtuluş, E., ve Düşünceli, B. (2021). Covid-19 fobisi (korkusu), Covid-19 farkındalığı ve genel aidiyetleri düzeyleri. *Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13, 451-485. <http://doi.org/10.32739/uskudarsbd.7.13.96>
- Onuk, A., Aslaner, H., Gökçek, M. B., Çetin, A., Şahin, T., Doğan, M., ... ve Benli, A. R. (2020). Kayseri ili kamu hastanelerindeki pratisyen ve uzman hekimlerin covid-19 salgını hakkındaki bilgi ve farkındalık düzeyinin değerlendirilmesi. *Ankara Medical Journal*, 20(3), 520-530.
- Özdemir, P., Yıldız, M., ve Oral, G. (2020). Lise öğrencilerinin covid-19 hijyen farkındalık düzeyinin belirlenmesi. *Turkish Studies-Educational Sciences*, 15(5), 3553-3566.

- Usta, G., Başer Kolcu, M. İ., ve Karaca, U. (2021). Covid-19 awareness of the optician students. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 12(3), 261-267.
- Uğraş Dikmen, A., Kına, H. M., Özkan, S., ve İlhan, M. N. (2020). COVID-19 epidemiyolojisi: Pandemiden ne öğrendik. *Journal of Biotechnology and Strategic Health Research*, 1(Özel Sayı), 29-36.
- Tarkoçin, S., Alagöz, N., ve Boğa, E. (2020). Okul öncesi dönem çocuklarının pandemi sürecinde (covid-19) davranış değişiklikleri ve farkındalık düzeylerinin anne görüşlerine başvurularak incelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 15(6), 1017-1037.
- Varol, G., ve Tokuç, B. (2020). Halk sağlığı boyutuyla Türkiye’de Covid-19 pandemisinin değerlendirmesi. *Namık Kemal Tıp Dergisi*, 8(3), 579-594.
- Singhal, T. (2020). A review of coronavirus disease-2019 (COVID-19). *The indian journal of pediatrics*, 87(4), 281-286.
- Qazi, A., Qazi, J., Naseer, K., Zeeshan, M., Hardaker, G., Maitama, J. Z., ve Haruna, K. (2020). Analyzing situational awareness through public opinion to predict adoption of social distancing amid pandemic COVID-19. *Journal of Medical Virology*, 92(7), 849-855.
- Wadood, M. A., Mamun, A., Rafi, M. A., Islam, M. K., Mohd, S., Lee, L. L., ve Hossain, M. G. (2020). Knowledge, attitude, practice and perception regarding COVID-19 among students in Bangladesh: Survey in Rajshahi University. *Medrxiv*, 9, 1-25. <https://doi.org/10.1101/2020.04.21.20074757>

EXTENDED ABSTRACT

In December 2019, a disease called pneumonia of unknown cause emerged in the city of Wuhan, Hubei province of China. The disease, which increased its impact in China in about a month, spread to 19 countries and began a global epidemic. On 31 December 2019, China reported the outbreak to the World Health Organization. On January 7, the virus was identified as a coronavirus with homology to bat coronavirus and similarity to SARS-CoV. On March 11, 2020, the World Health Organization declared Covid-19 as a pandemic. Since the disease has reached a global dimension through travel, the authorized units of the countries have started to take various measures to prevent the transmission of the disease. The first case in Turkey was announced on March 11, 2020. According to the statements of the Ministry of Health, the first activity carried out in Turkey against the coronavirus was to create an Operations Center and Science Board on January 10. Several restrictions have been introduced to prevent the spread of the disease. On March 16, all educational activities were suspended, and collective worship in mosques was prohibited. After the first restrictions, meetings and cultural activities were stopped, pandemic hospitals were established, and barbers, hairdressers, restaurants, and people over 65 years old or with chronic diseases were banned.

Due to the increasing movement of people between cities, regions, and countries in the modern world, diseases are spreading faster than ever before. Public awareness plays a vital role in preventing the spread of infectious diseases. Collective interventions such as rapid detection of new cases, support of treatment, and closure of schools or public transport systems are facilitated by raising public awareness. Formal and informal sources of information are essential in raising awareness in emergencies. To implement the decisions taken by the states and to control the spread of the epidemic, citizens' awareness levels and compliance with the measures taken play an essential role. Citizens' awareness should be increased by eliminating their lack of knowledge to guide their attitudes and behaviors toward the actions taken.

When the literature is examined, various studies have been conducted on anxiety, anxiety, fear, and awareness associated with Covid-19. However, rather than these studies, not many studies have been found to determine the Covid-19 awareness levels of university students. Therefore, from this point of view, this study aimed to assess the level of awareness about Covid-19, considering that university students are more knowledgeable and conscious about current national and international issues.

The descriptive survey model, one of the quantitative research methods, was used. The research population consists of active students in the Physical Education Teaching, Sports Management, Coaching Education, and Recreation departments of the Faculty of Sports Sciences and the School of Physical Education. The study sample consists of 306 students (146 Males and 160 Females) formed by simple random sampling. In the first part of the questionnaire used in the research, demographic information and in the second part, the Coronavirus Awareness Scale (CAS), which was developed to determine the Covid-19 awareness levels of the students, was used. In the demographic information section, there are items such as gender, age, region of residence, family monthly income, class, and whether they do active sports, which are thought to be variables that may affect the awareness levels of the participants. The Coronavirus Awareness Scale (CAS) consists of 17 items and has three sub-dimensions: "Contagion Prevention Awareness (CPA)," "Awareness of Following Current Developments (AFCD)," and "Hygiene

Precaution Awareness (HPA)." First, the statistical analysis results of the percentage and frequency tables of the research data were examined. Afterward, it was checked whether the data showed normal distribution, and the result was obtained with the Shapiro-Wilk Test that the data did not show normal distribution. Accordingly, it was decided to apply the Mann Whitney U and Kruskal Wallis Tests. With these tests, research hypotheses were tested. The research hypotheses are as follows:

H1: "There is a significant difference between the Covid-19 awareness levels of the students according to their classes."

H2: "There is a significant difference between the Covid-19 awareness levels of the students according to their family monthly income."

H3: "There is a significant difference between the Covid-19 awareness levels of the students according to their age."

H4: "There is a significant difference between the Covid-19 awareness levels according to the active sports status of the students."

H5: "There is a significant difference between the Covid-19 awareness levels of the students according to their gender."

H6: "There is a significant difference between the Covid-19 awareness levels of the students according to the regions they live in."

According to the analysis made for the 1st hypothesis of the research, H1: "There is a significant difference between the Covid-19 awareness levels of the students according to their classes", it was seen that the "Awareness of Following Current Developments" score averages of the final-year students of the faculty of sports sciences were higher than the other classes. Thus, hypothesis H1 (There is a significant difference between the Covid-19 awareness levels of the students according to their classes) was confirmed. Furthermore, as a result of the Kruskal Wallis analysis conducted for the 4th hypothesis of the study, "There is a significant difference between the Covid-19 awareness levels according to the active sports status of the students", a significant difference was found in the 3rd sub-dimension (Hygiene Precaution Awareness) of the scale regarding the active sports status of the students ($P= 0.05$). Therefore, it has been concluded that the average score of the hygiene measure awareness of the people who do team sports is high. Thus, hypothesis H4 (There is a significant difference between the Covid-19 awareness levels according to the active sports status of the students) was confirmed. As a result of the analysis made for the 5th hypothesis of the study, "There is a significant difference between the Covid-19 awareness levels of the students according to their gender", it was seen that the mean score of women in the third sub-dimension of the scale "Hygiene Precaution Awareness (HPA)" was higher than that of men in the gender variable. Accordingly, H5 was confirmed. When the literature was examined, it was found that the Covid 19 awareness of undergraduate students predicted the fear of Covid 19 at a significant level, and it was emphasized that this result might show differences depending on the development process of the age groups when working with different age groups (Kurtuluş & Düşünceli, 2021). This research was conducted with undergraduate students, and differences were observed according to class, active sports status, and gender. Therefore, it can be studied to determine the coronavirus awareness levels of the larger sample group and different faculty students.